

Rodzaje władzy

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Animacja](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: *Kiedy sąd ustanawia opiekuna?*, dostępny w internecie: e-prawnik.pl [dostęp 22.04.2020 r.].
- Źródło: św. Tomasz z Akwinu, *O władzy*, dostępny w internecie: it.dominikanie.pl.
- Źródło: Leszek Kołakowski, *O władzy*, dostępny w internecie: humanizm.net.pl [dostęp 22.04.2020 r.]

22.05.2020 r.]

- Źródło: (...), dostępny w internecie: pl.wikipedia.org [dostęp 12.05.2020 r.].
- Źródło: Anna Kumala, dostępny w internecie: tekstowo.pl.
- Źródło: Lew Tołstoj, dostępny w internecie: zamyslenie.pl.

Rodzaje władzy

Źródło: domena publiczna.

« Lew Tołstoj

Człowiekowi jest dana władza tylko nad samym sobą.

Źródło: Lew Tołstoj, dostępny w internecie: zamyslenie.pl.

« Anna Kumala

Władza tak jak narkotyk.

Władza to wielka siła.

Źródło: Anna Kumala, dostępny w internecie: tekstowo.pl.

Oba powyższe cytaty odnoszą się do pojęcia władzy. W trochę inny sposób, ale odnoszą się do tej samej myśli: nie jest łatwo mieć/sprawować władzę. Czy zatem władzy należy się bać? A może lepiej ją mieć i nie oddawać nikomu? Zastanów się nad tymi skrajnościami, czytając tę lekcję. Przemyśl też nie tylko to, czym jest władza, ale i po co ona jest.

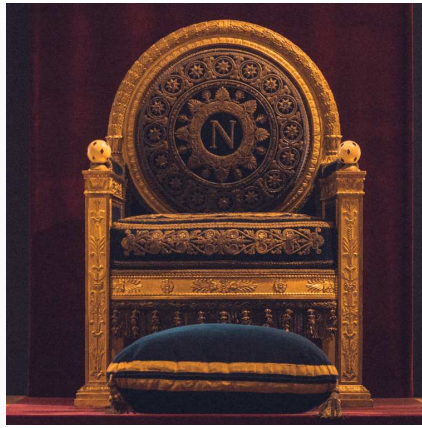
Twoje cele

- Wyjaśnisz, czym jest władza.
- Scharakteryzujesz funkcje władzy.
- Przeanalizujesz rodzaje władzy.

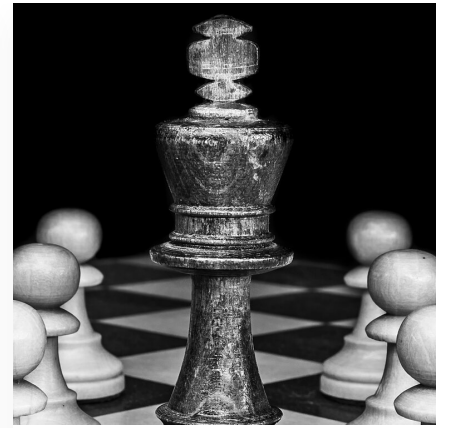
Dla zainteresowanych

Władza jako zjawisko społeczne

Państwo i władza – podsumowanie

Teoria Maxa Webera

Prawomocność władzy

Najczęściej spotykane patologie władzy

Przeczytaj

Czym jest władza i jakie są jej źródła

Istnieje wiele definicji władzy. Najbardziej znaną jest definicja [Maxa Webera](#), który stwierdził, że [władza](#) jest zdolnością osiągnięcia celów wbrew oporowi innych. [Robert Greene](#) z kolei określa władzę jako proces zarządzania [iluzjami](#) ludzi. W nauce o zarządzaniu władzę rozumie się jako uprawnienie przypisane do kadry kierowniczej lub menedżera w celu osiągnięcia określonych celów organizacyjnych. Bez odpowiednich uprawnień, czyli bez władzy, menedżer czy kierownik nie może kierować innymi, nie może wywierać na ludzi wpływu, a przez to osiągać wyznaczonych celów. Władza może mieć różne źródła. Może wynikać z:

- **siły fizycznej** (zdobyta przemocą czy przymusem),
- **siły ekonomicznej** (kontrola nad zasobami, czy obecnie – informacją);
- **przymiotów osobistych** (charyzma);
- **reguł prawnych** czy **tradycji**.

Max Weber (1864–1920)

Źródło: domena publiczna.

Prawomocność władzy

W socjologii funkcjonuje podział władzy według jej umocowania prawnego.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Typy władzy według Maxa Webera

Max Weber opracował analizę podstaw sprawowania prawomocnej władzy. Wyróżnił on jej trzy typy, w zależności od źródła pochodzenia:

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Funkcje władzy

Władza spełnia określone funkcje społeczne:

- **integracyjna** – zdolność do scalania i koordynowania działań wokół nadrzędnych dla danej społeczności celów, interesów, wartości, warunkujących trwałość danego systemu politycznego i społecznego;
- **dystrybucyjna** – dotyczy narzucania zasad podziału dóbr materialnym i niematerialnych pomiędzy poszczególne podmioty;
- **strukturotwórcza** – tworzy w społeczeństwie formy organizacyjne umożliwiające poszczególnym podmiotom na udział w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym poprzez wpływ pośredni lub bezpośredni na procesy decyzyjne;
- **ochronna** – zapewnia bezpieczeństwo wewnętrzne, jak i zewnętrzne.

Słownik

iluzja

złudzenie, błędna interpretacja czegoś postrzeganego

władza

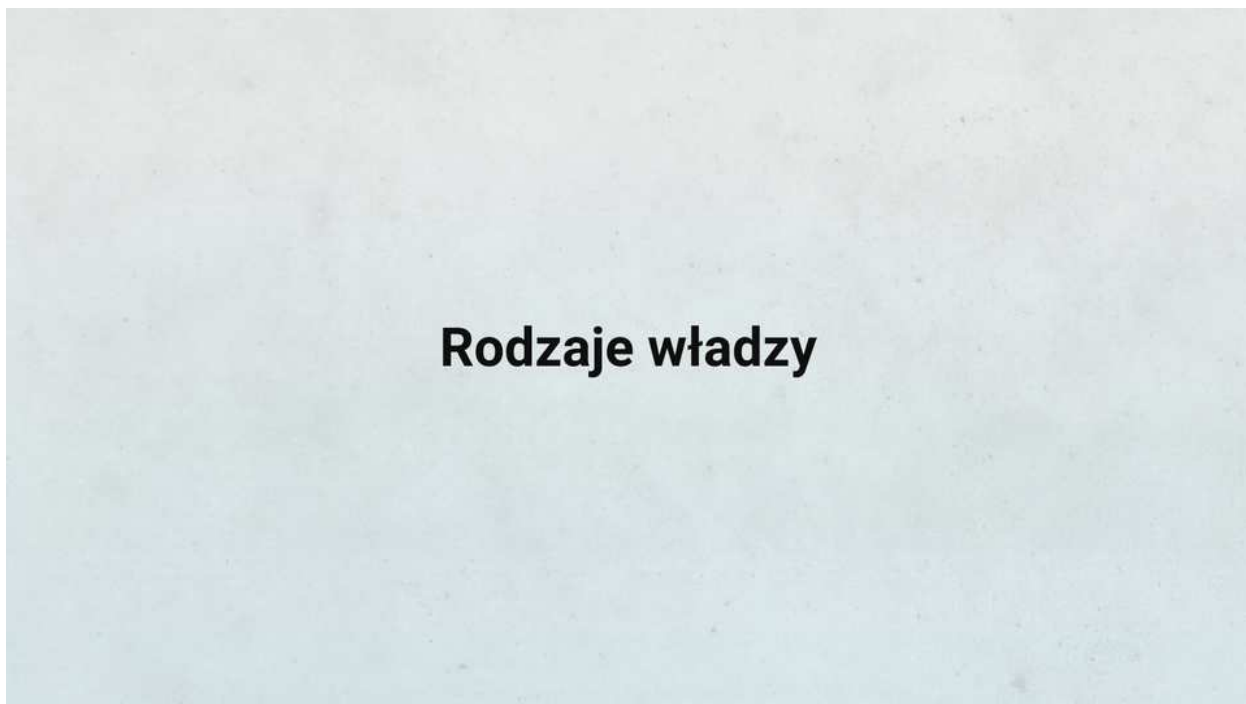
wywieranie wpływu przez osobę lub uprawnioną grupę poprzez kształtowanie postępowania własnego lub innych w celu osiągnięcia celów

Animacja

Polecenie 1

Zapoznaj się z animacją i rozwiąż ćwiczenia.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D16TNvQu4>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału *Rodzaje władzy*.

Ćwiczenie 1

Opisz struktury władzy państwowej w wybranej przez siebie społeczności lokalnej.

Ćwiczenie 2

Zajmij stanowisko: czy władza jest potrzebna? Swoje zdanie uzasadnij minimum dwoma argumentami.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz, kto sformułował najbardziej znaną definicję władzy.

- Max Weber
- Monteskiusz
- Arystoteles
- Robert Greene

Ćwiczenie 2

Wskaż cechy władzy.

- prawomocna
- opiekuńcza
- syntetyczna
- socjometrykalna

Ćwiczenie 3

Ćwiczenie 4

Ćwiczenie 5

Zapoznaj się z tekstem i rozwiąż ćwiczenie.

” (...)

W monteskiuszowskiej koncepcji trójpodziału władz jedna z podstawowych władz (...) obejmująca rozsądzający spory system organów sądowych.

Źródło: (...), dostępny w internecie: pl.wikipedia.org [dostęp 12.05.2020 r.].

Podaj nazwę władzy, o której mowa jest w tekście.

Ćwiczenie 6

Zapoznaj się z tekstem i rozwiąż ćwiczenie.

” Leszek Kołakowski

O władzy

Kontrola ludu nad władzą nie bywa też bezbłędna, władza demokratycznie wybrana też podlega korupcji, jej decyzje są często sprzeczne z pragnieniami większości, wszystkich zadowolić żadna władza nie potrafi itd. To są rzeczy banalne, znane wszystkim. Narzędzia kontroli ludu nad władzą nigdy nie są doskonałe, ale najskuteczniejsze, co ludzkość do tej pory wymyśliła, by zapobiegać samowolnej tyranii, to właśnie: utrzymywać narzędzia nadzoru społecznego nad władzą i ograniczać zakres władzy państwowej do tego, co naprawdę niezbędne, by ład społeczny był zachowany. W przeciwnym razie regulacja wszystkiego, co ludzie robią, to tyle, co władza totalitarna.

Źródło: Leszek Kołakowski, *O władzy*, dostępny w internecie: humanizm.net.pl [dostęp 22.04.2020 r.].

Podaj, co według Leszka Kołakowskiego powinno cechować władzę państwową, aby nie była nadużywana.

Zapoznaj się z tekstem i rozwiąż ćwiczenie.

” ***Kiedy sąd ustanawia opiekuna?***

Uczestnikami postępowania w sprawie o ustanowienie opieki są: małoletni, który ukończył 13 lat, osoby bliskie małoletniego (krewni, osoby sprawujące nad nim faktyczną pieczę, rodzice, nawet jeśli zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej, także kandydat na opiekuna). Sąd może jednak wyłączyć lub ograniczyć osobisty udział małoletniego w postępowaniu, jeżeli przemawiają za tym względy wychowawcze. W przypadku małoletniego, który nie ukończył 13 lat, może być celowe nakazanie sprowadzenia go do sądu, co umożliwi sędziemu przeprowadzenie rozmowy z dzieckiem, zbadanie jego reakcji na osobę kandydata na opiekuna. Wysłuchanie jednak małoletniego nastąpi poza salą posiedzeń, jeżeli przemawiają za tym względy wychowawcze. Gdy przeciwko publicznemu rozpoznaniu sprawy sprzeciwia się dobro dziecka, sąd zarządzi odbycie posiedzenia przy drzwiach zamkniętych.

Źródło: *Kiedy sąd ustanawia opiekuna?*, dostępny w internecie: e-prawnik.pl [dostęp 22.04.2020 r.].

Wyjaśnij, czy w przypadku ustanawiania opieki nad niepełnoletnim przez sąd jest potrzebna obecność dziecka na sali sądowej.

Ćwiczenie 8

Zapoznaj się z tekstem i rozwiąż ćwiczenie.

” św. Tomasz z Akwinu

O władzy

Jeśli więc jest naturalne dla człowieka żyć w licznej gromadzie, wobec tego wszyscy potrzebują jakiegoś kierowania całością. Każdy bowiem z licznych ludzi zabiega o to, co jemu odpowiada; całość rozproszyłaby się więc na części, gdyby zabrakło tego, do kogo należy troska o dobro całości. Podobnie jak ciało człowieka lub jakiegoś zwierzęcia uległoby rozpadowi, gdyby nie było w nim ogólnej siły przewodniej, zmierzającej ku dobru wspólnemu wszystkich członków. Mówi o tym Salomon: „Gdzie nie ma rządcy, naród się rozprasza”.

Źródło: św. Tomasz z Akwinu, *O władzy*, dostępny w internecie: it.dominikanie.pl.

Dla nauczyciela

Autorka: Małgorzata Krzeszowska

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Rodzaje władzy

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

V. Państwo, myśl polityczna i demokratyzacja.

Uczeń:

1) charakteryzuje władzę jako zjawisko społeczne i rozróżnia rodzaje władzy; wykazuje specyficzne cechy władzy politycznej; charakteryzuje zjawisko legitymizacji władzy państwowej, odnosząc teorię Maxa Webera do współczesnych przykładów.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- definiuje pojęcie władzy;
- analizuje rodzaje władzy;
- ocenia skuteczność wybranej władzy.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- metoda śnieżnej kuli;
- zagadka;

- rozmowa nauczająca.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- kartki A4, pisaki.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Podanie tematu i celów zajęć.
2. Uczniowie w parach definiują pojęcie władzy. Następnie łączą się w czwórki, ósemki, w których dalej pracują nad definicją. Na koniec przyjmują wspólnie wypracowaną definicję.

Faza realizacyjna

1. Uczniowie czytają treść z sekcji „Przeczytaj”, a następnie rozmawiają na temat funkcji oraz źródeł władzy. Na koniec jedna z osób podsumowuje rozmowę.
2. Uczniowie dzielą się na 9 grup. Każda z grup losuje jedno z pojęć: władza polityczna, władza państwowa, władza ustawodawcza, władza wykonawcza, władza sądownicza, władza dyskrecyjna, władza ekonomiczna, władza rodzicielska, władza opiekuńcza. Następnie uczniowie zapoznają się z multimediami ze szczególnym zwróceniem uwagi na pojęcie, które wylosowali.
3. Następnie w grupach, na podstawie multimediami, układają zagadki dotyczące ich pojęcia. Każda z grup przedstawia swoją zagadkę na forum, a członkowie pozostałych grup mają za zadanie odgadnąć o jakie rodzaj władzy chodzi.
4. Kolejnym etapem jest dyskusja na temat „Czy i dlaczego ludzie potrzebują władzy?”. Uczniowie zajmują stanowisko na ten temat i argumentują je. Na koniec jedna z osób podsumowuje dyskusję.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie dokończają zdanie „Władza jest..., ponieważ...”.

2. Uczniowie wykonują wskazane przez nauczyciela ćwiczenia z sekcji „Sprawdź się”.

Praca domowa:

Uczniowie wykonują pozostałe e-ćwiczenia.

Materiały pomocnicze:

Leszek Kołakowski, *O władzy*, humanizm.net.pl.

Św. Tomasz z Akwinu, *O władzy*, it.dominikanie.pl.

John Scott, *Władza*, Warszawa 2006.

Max Weber, *Racjonalność, władza, odczarowanie*, Poznań 2004.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Po zapoznaniu się z multimedium uczniowie zamiast zagadek mogą przygotować plakaty na temat rodzajów władzy.